

Eetikanõukogu seisukoht kohalikus omavalitsuses huvide konflikti vältimise ja kõrvaltegevuse lubatavuse hindamise kohta

28.11.2025

Meediaväljaande ajakirjanik pöördus eetikanõukogu poole sooviga saada hinnang kohaliku omavalitsuse ametiasutuse osakonna juhataja tegevuse osas, kes juhib samal ajal ka kohalikule omavalitsusele teenuseid pakkuvat mittetulundusühingut. Meedias avaldatu kohaselt on algatatud toimingupiirangu rikkumise osas kriminaaluurimine. Kohaliku omavalitsuse selgituse kohaselt ei ole osakonna juhataja ametnik, vaid vallavalitsuse palgaline liige.

Sõltumata sellest, kas isik on ametnik või palgaline vallavalitsuse liige, peab ta järgima seadustes¹ sätestatud tegevuspiiranguid. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 50¹ lõige 2 kohustab kohaliku omavalitsuse volikogu kaaluma, kas valla- või linnavalitsuse liikme kõrvaltegevusele kuuluva tööjõu maht või laad takistab korrapärast teenistusülesannete täitmist või kõrvaltegevus toob kaasa teenistuskohustuse rikkumise. Eetikanõukogu liikmetel puudub kindlus, et antud juhtumi puhul on seda nõuetekohaselt tehtud.

Eetikanõukogu lähtus oma seisukoha kujundamisel asjaolust, et vallavalitsus on kohaliku omavalitsuse üksusena ametiasutus, kus töötavate ametnike tegevust reguleerib avaliku teenistuse seadus (ATS) ning mille tegevusele laienevad ametnike eetikakoodeksi väärtused – seaduslikkus, inimesekesksus, usaldusväarsus, asjatundlikkus, erapooletus ning avatus ja koostöö.

Eetikakoodeks seab põhimõtte, et ametnik või avalikku võimu teostav palgaline valitsuse liige peab hoiduma huvide konfliktist, tegevustest ja olukordadest, mis võivad teda ametialaste kohustuste täitmisel sobimatult mõjutada. Ametniku või valitsuse liikme eraelulised rollid ei või sattuda konflikti ametiülesannetega, millesse sattumise tõenäosus on suur juhul, kui isik tegutseb eraeluliselt ametialase tegevusega samas valdkonnas ja/või omab läbi eraelulise rolli sama ametiasutusega kliendi- või ärisuhet. Ka näiline huvide konflikt võib kahtluse alla seada tema usaldusväarsuse ja erapooletuse tööülesannete täitmisel ja sellisesse olukorda sattumist tuleks igal juhul vältida. Ühtlasi ei või ametipositsiooni ja teenistuskohustuste täitmisel teatavaks saadud informatsiooni kasutada erahuvides.

¹ Ametniku puhul tulevad piirangud ATS § 60, palgalise vallavalitsuse liikme puhul nt KOKS § 50¹ ja korruptsioonivastases seadusest. Ametnike puhul kaalumise kohustus ametisse nimetamise õigust omaval isikul, vallavalitsuse liikmete puhul volikogul.